

לפרשת כי תשא – האם מותר לספור את ישראל?

שכתוב שיעורו של הרב מנחם בן יעקב

א. ג' שאלות על פרשיית 'כי תשא'

נעסוק היום במצווה הראשונה של פרשת השבוע והיא מצוות מחצית השקל, צריך לבאר את פרטי המצווה הזאת כי הדברים כפי הכתובים בתורה אינם ברורים כל צרכם.

תלמידים שאלו אותי בערב פורים, מהי מצוות מחצית השקל שאנו נותנים? אמרתי להם שזו לא מצוות מחצית השקל אלא מצוות זכר למחצית השקל. מכאן שעלינו לבאר את העניין ולהבין מהי המצווה כפי שביארוה חז"ל ומוכרחים אנו להגיע אל הכלל של קבלת חז"ל היינו שילוב יחדיו של התורה שבכתב עם התורה שבעל פה כפי שייתברר בהמשך.

נאמר בתחילת הפרשה: "וידבר ה' אל משה לאמור. כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם, ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" – ואנו שואלים האם זה חובה או תנאי? אומר רש"י: 'כאשר תחפוץ לקבל את סכום מניינם אל תמנם לגולגולת, אלא ייתנו כל אחד מהם מחצית השקל ותמנה את השקלים, ואז תדע מניינם ואז לא יהיה בהם נגף, כי המניין שולט בו עין הרע והדָּבָר כמו שבא בימי דוד'.

ממשיך הכתוב בפרשה "זה ייתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל שקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. כל העובר על הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה ייתן תרומת ה' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם. ולקחת את כסף הכיפורים ונתת אותו על עבודת אוהל מועד, והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על נפשותיכם"

כאן עלינו לשאול: האם יש כאן מצווה לדורות או שיש כאן מצווה לשעה והאם יש כאן מצווה או גם תנאי? רש"י אומר: כשתחפוץ לקבל סכום מניינם לדעת כמה הם, אל תמנם לגולגולת, אלא מנה אותם באמצעות מחצית השקל - אם כן זו לא מצווה חיובית של מחצית השקל, אלא אם המלך, כמו דוד או משה, רוצה למנות את עם ישראל אומר לו הכתוב: 'אל תמנם ביד אלא מנה אותם באמצעות מחצית השקל'.

אז השאלה הראשונה היא מדוע אנחנו עושים היום זכר למחצית השקל? הרי יש איסור למנות את בני ישראל, ואין מצווה למנות את בני ישראל – אז האם ציווי מחצית השקל הוא רק בדיעבד כדי לאפשר את מניין בני ישראל? השאלה השנייה: הביטוי 'תרומת ה'' מופיע כאן שלוש פעמים. ורש"י מדבר על השילוש של הביטוי הזה ושואל מדוע הוא נאמר ג' פעמים?

השאלה השלישית שעולה כאן היא: מהו הביטוי 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט'? אם רוצים לדעת את מספר האנשים אז הכמות הניתנת חייבת להיות אחידה לכולם, היינו או מחצית השקל כמופיע בפרשתנו או בטלאים כפי שנימנו ישראל על ידי שאול, הרי אם הדל ימעיט או העשיר ירבה לא נוכל לדעת את המניין אז למה צריך על זה לאו בתורה? זה פשיטא!

ב. מקור האיסור למנות את בני ישראל

בדבר האיסור למנות את ישראל מצוי הרבה פעמים בכל מיני מצבים ובעיקר בצבא הצורך למנות את האנשים, אז האם קיים איסור לספור אותם? וממילא, האם יהיה אסור למנות את המתכנסים בבית הכנסת כדי לדעת אם יש מניין? כתוב ברמב"ם בהלכות תמידין ומוספין שכל העבודות שנעשו במקדש נעשו על יד פייס. וכיצד מפיסין? עומדין בהיקף ומסכימין על מניין שמונים מאה או אלף או כל מניין שיסכימו עליו. והממונה אומר להם הצביעו והן מוציאתן אצבעותיהן אחת או שתים. ואם הוציא שלש מונין לו שלש. ואין מוציאתן גודל במקדש מפני הרמאים שהגודל קצר ונוח להוציאו ולכפותו. והמוציא גודל אין מונין אותו לו. ומתחיל הממונה למנות מן האיש הידוע שהסיר מצנפתו תחילה. ומונה על אצבעותיהן וחוזר חלילה עד שישלים המניין שהסכימו עליו והאיש ששלם המניין אצל אצבעו הוא שיצא בפייס ראשון לעבודה'.

שואל הרמב"ם: 'ולמה מונה המניין שהסכימו עליו על האצבעות שהוציאו ולא היה מונה על האנשים עצמן? לפי שאסור למנות את ישראל אלא על ידי דבר אחר כנאמר על שאול 'ויפקדם בטלאים'. – יוצא שעל פי הרמב"ם רואים שאפילו שאול פקד אותם בטלאים כי אסור למנות את ישראל, ולכן כשאנו מתכנסים למניין אנו אומרים 'הושיע את עמך וכו' - כי אנו לא רוצים לספור את האנשים.

וכן ידוע הוא שהיה מפקד אוכלוסין קודם מלחמת יום כיפור שפרצה בשנת תשל"ד, ובתשל"ג היה מפקד האוכלוסין והדיוור והיה ויכוח אם מותר לעשות את המפקד הזה או אסור לעשות את המפקד הזה.

ואנו שואלים 'וכי מה השאלה הרי לא ספרו את האנשים ממש אלא ספרו את הטפסים שלהם?' תשובה: דוד המלך ספר את ישראל ככתוב בסוף ספר שמואל, ומתוכה ייתברר מה היתה טעותו של דוד המלך:

"ויספ אף ה' לחרות בישראל ויסת את דוד בהם לאמר לך מנה את ישראל ואת יהודה: ויאמר המלך אל יואב שר החיל אשר אתו שוט נא בכל שבטי ישראל מדן ועד באר שבע ופקדו את העם וידעתי את מספר העם: ויאמר יואב אל המלך ויוסף ה' אלקיך אל העם כהם וכהם מאה פעמים ועיני אדני המלך ראות ואדני המלך למה חפץ בדבר הזה?":

ומכיון שיואב צווה לפקוד את ישראל על אף סירובו הוא ממלא פקודתו של דוד המלך כדי לא למרוד במלכות, והוא הולך ומונה את כל ישראל, ככתוב בהמשך הפרק:

"ויתן יואב את מספר מפקד העם אל המלך ותהי ישראל שמנה מאות אלף איש חיל שלף חרב ואיש יהודה חמש מאות אלף איש:"

ומיד לאחר סיום מפקדו של יואב אומר לנו הכתוב: "ויך לב דוד אתו אחרי כן ספר את העם ויאמר דוד אל ה' חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה יהוה העבר נא את עון עבדך כי נסכלתי מאד:"

וממשיך הכתוב ואומר: "ויקם דוד בבקר ודבר ה' היה אל גד הנביא חזה דוד לאמר: הלוך ודברת אל דוד כה אמר ה' שלש אנכי נוטל עליך בחר לך אחת מהם ואעשה לך: ויבא גד אל דוד ויגד לו ויאמר לו התבוא לך שבע שנים רעב בארצך אם שלשה חדשים נסך לפני צריך והוא רדפך ואם היות שלשת ימים דבר בארצך עתה דע וראה מה אשיב שלחי דבר:"

ואז מבקש דוד את העונש מאת ה' כפי הידוע לנו בפסוק: "ויאמר דוד אל גד צר לי מאד נפלה נא ביד יהוה כי רבים רחמו וביד אדם אל אפלה: ויתן יהוה דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד וימת מן העם מדן ועד באר שבע שבעים אלף איש:" - ביום אחד.

"וישלח ידו המלאך ירושלם לשחתה וינחם ה' אל הרעה ויאמר למלאך המשחית בעם רב עתה הרף ירך ומלאך ה' היה עם גרן האורנה היבסי: ויאמר דוד אל ה' בראתו את המלאך המכה בעם ויאמר הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו תהי נא ירך בי ובבית אבי: ויבא גד אל דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגרן ארניה היבסי" - וזו בחירתה הראשונה של ירושלם בעת קנות דוד את הגורן מידי ארונה.

"וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל אֲרוֹנָה לֹא כִי קִנּוּ אֶקְנֶה מֵאוֹתְךָ בְּמַחִיר וְלֹא אֶעֱלֶה לָּהּ אֱלֹהֵי עֲלוֹת חֲנָם וַיִּקֶן דָּוִד אֶת הַגֵּרֶן וְאֶת הַבֶּקֶר בְּכֶסֶף שְׁקֵלִים חֲמִשִּׁים: " - אֲבָל דָּוִד בְּאֵמַת קָנָה אֶת הַגֵּרֶן בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁלִים אִז לְמָה נֹאמֵר בְּחִמְיָשִׁים שְׁקֵלִים? אֲלֵא הַכּוֹוֹנָה הִיא חֲמִיָּשִׁים שְׁקֵלִים מְכַל שְׁבַט וְשֶׁבֶט, וְרַק לְאַחַר שְׁדוּד קִוְנָה אֶת גֵּרֶן אֲרוֹנָה וּבֹוּנָה שֵׁם מְזַבַּח אִז ה' נִעְתָר לְתַפִּילוֹתָיו וְנִעְצָרַת הַמְּגִיפָה.

ג. במה היתה טעותו של דוד

באמת דוד טעה בדבר הזה והגמרא אומרת שלא היה צריך למנות את ישראל, וממילא יש פה שאלה במה טעה דוד המלך וכי איפה יש לנו ציווי האוסר למנות את ישראל?

אלא שכתוב בתורה: "ונתנו איש כופר... ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" אז אם פסוק זה כל כך ידוע איך דוד טועה בדבר זה?

מביאה הגמרא במסכת ברכות: 'אמר ר' אלעזר: אמר הקב"ה לדוד הרי אני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותו', כלומר היתה כאן הכשלה של דוד, אז למה נכשל דוד המלך?

בפרשתינו כתוב "כי תשא את ראש בני ישראל", האם זאת היתה הוראת שעה או שזה צווי לדורות?

אומר הרמב"ן בפרשתינו שדוד המלך לא ידע שיש איסור למנות את ישראל 'מפני שלא נתפרש כאן אם היא מצווה לשעתה או מצווה לדורות, טעה דוד ומנה אותם, לא על ידי שקלים, ולכן היה הנגף בהם. והתוודה דוד ואמר חטאתי לה' אשר עשיתי' כלומר דוד חשב שמה שכתוב בפרשתינו זוהי מצווה לשעה.

יוצא לפי זה שאפשר לקרוא את הפרשה כך: כי תשא – כאשר אתה תפקוד היינו משה רבינו וזוהי מצווה לשעתה.

אך מדברי רש"י משמע שזוהי מצווה לדורות כיוון שרש"י אומר כאשר תפקוד – היינו מצווה לדורות, וניתן להסביר שרש"י יודע את פירושו לאחר שדוד נענש כמופיע בפירושו.

אבל הרמב"ן בספר במדבר אומר פירוש אחר: 'רחוק אצלי הדבר שלא יזהר דוד במה שכתוב 'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם', אלא שהקצף יצא עליו בעבור שמנאם שלא לצורך כי לא היה יוצא למלחמה (כי אם היה יוצא למלחמה זה היה לצורך) אלא לשמח את ליבו שמלך על עם רב' – יוצא לפי הרמב"ן שאפילו כשיש צורך למנות את ישראל לא מונים אותם בכל עת אלא גם לכך יש סייגים.

ולכן היה הויכוח הגדול בעת מפקד האוכלוסין קודם מלחמת יום הכיפורים האם מפקד זה הוא לצורך או שלא,

ולכן לאחר המלחמה יש כאלה שאמרו 'ונתת את כסף הכיפורים' – שמלחמת יום הכיפורים פרצה עקב ספירת בני ישראל, כי

זה היה מניין שלא לצורך כי המדינה מתפתחת בין כך ובין כך ולמה למנות את האנשים, וזה כמו בהסבר הרמב"ן בספר במדבר על מניינו של דוד.

ממשיך הרמב"ן בבמדבר 'וייתכן לפרש עוד כי דוד ציוה למנות מבין יג' והפסוק לא אסר למנות אלא מבין עשרים שנה' על כל פנים רואים שהרמב"ן נותן עוד כמה פירושים כי הוא התלבט מהו חטאו של דוד, ומה שיוצא לנו מדברי הרמב"ן זה שבעצם זו מצווה לדורות, אך מהי המצווה? – כאשר אתה מונה את בני ישראל עליך למנות אותם על ידי דבר אחר כמו ששאל מנה את ישראל בטלאים. אבל כל זה לא מניח לנו הסבר מהי מצוות מחצית השקל – כי כל מה שהבנו עד עכשיו זה שבעת מניית ישראל יש למנותם רק באמצעות מחצית.

ד. מדוע דווקא מחצית שקל?

ולכן עלינו לברר את השאלה השניה מהו 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעט' הרי לכאורה זה ברור כי אם העני יביא פחות והעשיר יביא יותר זה בהכרח ישנה את היכולת למנות בצורה נכונה.

ננסה להעמיד את המקרה ונאמר: אם העשיר מעוניין לתת יותר והעני לא יכול לתת מחצית השקל האם הם יכולים לכם ביניהם שביחד הם ייתנו מחצית השקל? – האם כך יהיה מותר? מה שברור הוא, שאם העשיר ייתן לעני מתנה חצי שקל כדי שהעני יוכל לתת זה בסדר, יש פה צדקה לעני והעני בעצמו נותן את מחצית השקל, אך מדוע לא נגיד שמותר להם להשלים יחד לשקל שלם כל אחד כפי רצונו ויכולתו? מדוע 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעט' הרי המניין ייצא אותו דבר?!

אז מהי מצוות מחצית השקל?

נאמר בספר החינוך: 'מצוות נתינת מחצית השקל בכל שנה – שייתן כל אחד בישראל מבין עשרים שנה ומעלה בין עשיר ובין עני מחצית השקל שהוא משקל עשרה גרה הכסף לידי הכהנים וזהו שנאמר 'זה ייתנו כל העובר על הפקודים'. ומה יעשו בכסף? 'היו מניחים אותו בלשכה בירושלים ומשם היו מוציאים לקנות תמידין ומוספין וכל הקרבן הקרב על הציבור... ועצי המערכה ולחם הפנים ושכר העושה לחם הפנים והעומר... ולשון של זהורית' ובשביל כל זה מצווה לתת מחצית השקל.

ממשיך ומבאר בעל 'ספר החינוך': 'משרשי המצווה: שרצה הקב"ה לזכות את ישראל שיהא יד כולם שווה בקרבנות הבאים לפניו בהתמדה... ושיהיו כולם אחד עשיר ואחד עני שוים לפניו ברוך הוא' שעל ידי התרומה עולה זכרונם לפניו לטובה' – שותפות מחצית השקל היא שותפות של כלל ישראל.

וזה היה בעצם הרעיון של דוד המלך, שקנה את מקום המקדש לא בחמישים שקלים אלא בחמש מאות שקלים כי דוד רצה שהר הבית ייקנה לא רק על ידי שבט מסויים אלא על ידי עם ישראל כולו. ומצוות מחצית השקל אומרת לנו שבענייני המשכן והקרבנות – כל ישראל שוים!

ה. תרומת המשכן – לשעה או לדורות?

כאן עלינו לשאול מאיפה רואים את הציווי למחצית השקל כל שנה ושנה הרי עד עכשיו ראינו רק את האיסור למנות את בני ישראל? ולהבנת המצווה לדורות נקרא בספר נחמיה, בספר נחמיה עם ישראל כרת אמנה לחיזוק התורה והמצוות כפי שכתוב:

'באו באלה ובשבועה ללכת בדרך תורת האלוקים... ולשמור ולעשות את כל מצוות ה' אלוקינו וחוקיו' האמנה כוללת איסור נישואי תערובת, שמירת שבת, והפסוק הנוגע לנו בפרק י': 'והעמדנו עלינו מצוות לתת שלישיית השקל בשנה, לעבודת בית אלוקינו'

(נסביר קודם כל ששלישיית השקל זה בעצם מחצית השקל כי בימי עזרא ונחמיה הוסיפו על המטבע ועשו את המטבע פי 1.5 והעלו את השקל של משה פי 1.5 ולכן מחצית השקל הפכה לשלישיית השקל (כי כל זה משקל של כסף) וכל זה עניין של חשבון.

כי כל עניינו של מחצית השקל הוא שייתן משקל של מטבע של שעורים כסף ומחצית השקל עניינו שייתן מחצית ממטבע הנהוג באותו הזמן. אז בימי עזרא ונחמיה מכיוון שהכפילו את משקל השקל ממילא המחצית הפכה לשלישית.) נחמיה עושה אמנה לתת שלישיית הכסף, ומהיכן הוא לוקח את זה? ממה שכתוב בפרשתנו, כמו שאומר רש"י שבפרשתנו כתוב 'תרומה' ג' פעמים והמילה תרומה מדברת על התרומה הזו.

אז איך יכול להיות שממצוות מחצית השקל לומדים גם את עניין מפקד האוכלוסין וגם את עניין התרומה? תשובה: בפסוק הראשון שכתוב 'זה ייתנו כל העובר על הפקודים' היינו פסוק זה מדבר על המפקד שעשו ישראל לפני הקמת המשכן וכסף המפקד הולך לעשיית האדנים.

אחרי זה מגיע הפסוק הבא (יד') – 'כל העובר על הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה ייתן תרומת ה' – על מה זה מדבר? זה כבר נאמר על מה שנכתב בפרשת תרומה "מאת כל איש אשר יידבנו ליבו תקחו את תרומתי" – זה כבר 'יידבנו ליבו' זה כבר לא מחצית השקל של המפקד.

ממשיכים בפסוק טו' – 'העשיר לא ירבה... לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם' זה התרומה של כופר נפש שנצטוו ישראל לתת במפקד שנעשה לאחר הקמת המשכן ובכסף הזה השתמשו לקניית קרבנות ציבור ולצרכי עבודת אוהל מועד. אז עד כאן המצוות של אותה שעה – תרומת המשכן, מחצית השקל למפקד, מחצית השקל כופר נפש לפני הקמת המשכן.

אך מהיכן יש לנו מצווה לדורות? מפסוק טז' בפרשה: "ולקחת את כסף הכיפורים מאת בני ישראל ונתת אותו על עבודת אוהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על נפשותיכם" – זוהי מצווה לדורות! – כשם שנתנו במדבר מחצית השקל לעבודת הקרבנות כך חייבים ישראל לתת מחצית השקל כל שנה ושנה לעבודת הקרבנות אפילו בלי מפקד. יוצא שבפסוקים אלו יש שני עניינים – עניין אחד של המפקד ועניין אחד לדורות.

אין קשר בין המפקד במשכן למפקד לדורות, וזאת נברר בהמשך לגבי נקודה נוספת, כי מה שהפרישיה הזו אומרת לנו זה שמניית בני ישראל ניתן לעשות רק באמצעי כגון מחצית השקל, אבל מעבר לזה מדובר פה על עניינים של פרשת תרומה "תקחו את תרומתי" וכן מצווה לדורות לתת מחצית השקל בכל שנה ושנה.

ו. לדורות – מאיזה גיל מחוייבים במחצית השקל?

יש הבדל נוסף בין המפקד במשכן למפקד לדורות, וזאת מתברר מתוך ההלכה.

מאיזה גיל צריך לתת מחצית השקל? בפרשה כתוב "מבין עשרים שנה ומעלה" כי זה קשור למפקד של כל יוצאי צבא, אבל מה לגבי המפקד לדורות, מאיזה גיל ייתחייבו במצווה זו? הרי כל יהודי צריך קרבנות מגיל מצוות, מגיל בו נעשה לאיש – וכך עונה הרמב"ן בפרשתנו לחלוקה בין תרומת המשכן לתרומה לדורות.

כתוב בפרשה "זה ייתנו כל העובר על הפקודים" ומצד שני "איש" – אומר הרמב"ן שמצוות מחצית השקל לדורות היא מזמן שנעשה איש.

אך נראה כי ספר החינוך חולק על הרמב"ן וכותב 'שייתן כל אחד מישראל מבין עשרים שנה ומעלה בין עשיר ובין עני מחצית השקל ליד הכהנים' – כי ספר החינוך לומד שתנאי מבין עשרים שנה ומעלה שנאמר לעניין המשכן נאמר גם על המצווה לדורות.

אך מהרמב"ם נראה כי מצווה זו חלה מגיל יג', וכך נאמר בהלכות שקלים לרמב"ם: 'מצות עשה מן התורה ליתן כל איש מישראל מחצית השקל בכל שנה ושנה. אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב.'

רואים מכאן שמחצית השקל היא מצווה על כל איש ואיש, והכוונה היא מגיל יג' שבו האדם נכנס לגדר של 'איש'. אז מדוע 'ספר החינוך' כותב מגיל עשרים ומעלה – כי הוא חושב שהמצווה כולה נלמדת מן המצווה של המפקד כפי המובא בפרשתנו וממנה הכל נלמד.

ז. סיכום

ומה שנראה מזה שיש כאן 2 מצוות נפרדות שלא קשורות אחת לשניה, ויוצא שהפרשה עוסקת בשתי מצוות שנכנסות ביחד ע"י הבאת ג' פעמים את המילה 'תרומה' – ביחס למפקד, ביחס לתרומת המשכן, ולדורות – ביחס לגביית מחצית השקל לחיזוק בדק הבית.

ומאיפה אנו לומדים שמדובר פה על מצווה לדורות? מספר נחמיה בו מתואר לנו על האמנה שכרתו ישראל ברית לתת שלישיית השקל ומכאן שזהו גם פירוש התורה וקבלת חז"ל היא בלימוד מהמובא בספר נחמיה.

אז העניין הראשון בפרשה הוא המפקד – וטעותו של דוד היתה שהוא חשב שאיסור מניית בני ישראל הוא לשעה ולא לדורות ולכן נכשל במניית בני ישראל, ולפירוש אחר שניתן להגיד שניתן למנות אותם אך דוד מנה אותם שלא לצורך. ולגבי המצווה השניה לגבות מחצית השקל לבדק הבית לדורות – מה שיוצא מכאן שכל עוד המקדש קיים אז מצווה זו נוהגת לדורות.

וכאן נשאלת השאלה מה לגבי קטנים שנתנו תרומה למקדש,

במשנה בשקלים כתוב שלא לוקחים מחצית השקל לא מקטנים ולא מנשים ולא מגויים, אך אם קטנים או נשים נתנו לוקחים מידם.

אך בשום אופן אין לקחת מנכרים וכמו שכתוב בספר נחמיה "מה לכם חלק ונחלה בבית אלוקינו" – כי הגויים מנסים כל הזמן להתערות בעם ישראל דרך תרומות, ולכן כל פעם שמקבלים תרומה מנכרי יש לחקור היטב את כוונתו, אך לבדק הבית בשום אופן לא מקבלים תרומה מנכרי לקרבנות הציבור כי הם לא חלק מהציבור.

ח. שאלה למחשבה

יש שאלה מאוד מעניינת: מהו הגדר של קטנים שנתנו, כי לפי ספר החינוך הכוונה היא למי שטרם מלאו לו כ' שנים, ומדוע שלא ניתן יהיה לקבל מהם הרי יש להם דעת לתת?!

הניחא לספר החינוך שאומר שמצוות מחצית השקל נוהגת מגיל 20 וברור איך ניתן לקבל תרומה ממי שעוד לו הגיע כי יש לו דעת.

אך מה יעשו עם הסבר זה הרמב"ן והרמב"ם? הרי מתחת לגיל 13 אדם לא יכול להקנות! כי קטן אמנם יכול לקנות כסף

ולהחזיק בו אך הוא לא יכול להקנות כסף וכיצד הוא יכול להקדיש כסף שלא שלו?

יש טענה שמיישבת ואומרת שתרומת הקטנים בטלה ברוב, ומקשים על זה, שהרי ממון לא בטל ברוב וכמו ששואל ה'משנה למלך': אם לדעת הרמב"ם כל איש חייב במחצית השקל אז איך קטן יכול לתת הרי אין הקנאתו הקניה? ושאלה זו נשארת ב'צריך עיון'.

ומה יצא לנו משיעור זה:

א. שאסור למנות את ישראל במספר שלא יהיה בהם נגף.

ב. בזמן המקדש שייבנה במהרה בימינו יש מצווה לתת כל שנה תרומה למלאכת המקדש וזה מה ששינוי 'באחד באדר

משמיעין על השקלים' ולכן קוראים פרשה זו לפני ראש חודש אדר בו משמיעין על השקלים.

הרמב"ם פוסק שמצווה על כל איש ישראל לתת מחצית השקל כל שנה – יהי רצון שנגיע לקיום מצווה זו.